

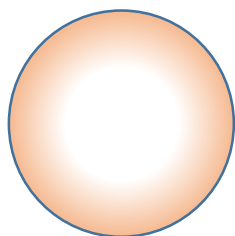
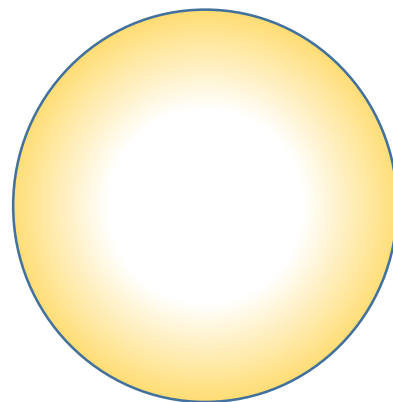
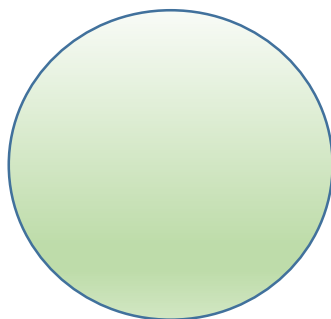

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

MODUL

3

SOCIALNI VIDIK ŠPORTA

Ta program usposabljanja je bil prvotno napisan v angleščini in nato preveden v jezike partnerskih držav. Pričujoče slovensko besedilo v veliki meri temelji na programsko podprtem prevodu. Opravičujemo se za morebitne pomanjkljivosti.

SEGMENT 1

**Vpliv športa na družbo:
zgodovinske in primerjalne perspektive**

Šport ima vpliv na družbo

- Timske in igralske fundacije **zbirajo denar v dobre namene**, veliki dogodki **spodbujajo lokalno gospodarstvo**. Na ta način otroke spodbujamo, da **postanejo aktivni**.
- Vloga športa zlasti izstopa **pri oblikovanju nacionalne identitete**.
- Poleg telesne dejavnosti se med drugim uveljavljajo **vrednote spoštovanja, odgovornosti in predanosti**, ki med drugim služijo procesu socializacije in vključevanja v izboljšanje družbenih struktur in odnosov. Šport prispeva k vzpostavljanju **družbenih odnosov med različnimi ljudmi in različnimi kulturami** in s tem prispeva k spodbujanju spoštovanja do drugih, pri čemer uči konstruktivno tekmovati.
- Druga pomembna družbena vrednota pri športu je **učenje kako zmagati in kako priznati poraz** brez žrtvovanja ciljev.

Atene MARATHON „avtentično“ praznovanje športa, kulture in turizma

- Atenski maraton ni le športni dogodek namenjen teku, dolgem 42 km. Poleg tega je Atenski maraton most, ki vključuje zgodovinsko zgodbo; prikazuje moč človeške volje v izviru vrednot, socialne odgovornosti, okoljske občutljivosti, prijateljstva in solidarnosti.
- Zgodba, na kateri sloni sodobni olimpijski maraton je osnovan na mitskem teku Fedipija od Maratona do Aten. Bil je sicer vojščak, ki naj bi leta 490 pr. n. št. prinesel sporočilo o zmagi grške vojske nad odločilno bitko proti perzijski vojski generala Datisa. Po bitki, v kateri je morda sodeloval, so ga poslali v Atene, da bi sporočil novico: "Veselite se, zmagali smo." To je storil, potem pa se je zgrudil in umrl.

Božično premirje v prvi svetovni vojni

Družbena razmerja med
različnimi ljudmi in
različnimi kulturami

Božično premirje je postalo eden najbolj znanih in mitologiziranih dogodkov prve svetovne vojne. Toda kakšna je bila resnična zgodba premirja? Zakaj se je to zgodilo in zaradi česar so britanski in nemški vojaki igrali nogomet v nikogaršnji deželi?

Pozno na božični večer leta 1914 so možje Britanske ekspedicijske sile (BEF) slišali nemške čete v jarkih nasproti njih, kako so peli božične in domoljubne pesmi. Med jarki so začeli kriče pošiljati sporočila.

Naslednji dan so se britanski in nemški vojaki srečali na nikogaršnji zemlji in izmenjali darila, fotografirali in nekateri so igrali improvizirano nogometno tekmo. Pokopali so tudi žrtve in popravljali jarke. Po dnevu boksa so shodi v nikogaršnji deželi propadli.

Premirja niso opazili povsod po zahodni fronti. Drugod so se spopadi nadaljevali in žrtve so se zgodile tako tudi prav na božični dan. Nekateri častniki so bili nezadovoljni s premirjem in zaskrbljeni predvsem, da ne bislednje spodkopalo borbenega duha.

Po letu 1914 so vrhovna poveljstva na obeh straneh poskušala preprečiti, da bi se premirje v podobnem obsegu ponovilo. Kljub temu je bilo nekaj osamljenih incidentov vojakov, ki so imeli kratka premirja tudi kasneje med potekom vojne in ne samo ob božiču.

V sistemu „Živi in živi“ v mirnih predelih frontne črte, so se včasih tiho dogovorili o kratkih premorih v sovražnostih, kar je obema stranema omogočilo, da popravita svoje jarke ali pokopljeta svoje mrtve.

□

Nacionalna identiteta in ideologija 1936

Olimpijske igre 1936 so potekale v napetem, političnem ozračju. Nacistična stranka je na oblast prišla leta 1933, dve leti po podelitvi olimpijskih iger, njena rasistična politika pa je privedla do mednarodnih razprav o bojkotu iger. Zaradi strahu pred množičnim bojkotom je Mednarodni Olympic Committee pritiskal na nemško vlado in dobil zagotovilo, da bodo usposobljeni judovski športniki del nemške ekipe in da igre ne bodo uporabljene za spodbujanje nacistične ideologije. Vendar vlada Adolfa Hitlerja rutinsko ni izpolnila takšnih obljub. Samo en športnik judovskega porekla je bil član nemške ekipe; brošure in govori o naravni premoči arijske rase so bili običajni; in športno polje Reicha, je bilo prekrito z nacističnimi prapori in simboli. Kljub temu je bila privlačnost živahnega športnega tekmovanja prevelika in na koncu se je 49 držav odločilo, da se udeležijo olimpijskih iger v Berlinu.

Na olimpijskih igrah v Berlinu se je pojavilo tudi medijsko poročanje. To je bilo prvo olimpijsko tekmovanje, ki je uporabljalo teleksne prenose rezultatov, zeppelin pa so hitro prenašali posnetke časopisov v druga evropska mesta. Igre so bile prvič predvajane na televiziji, preko zaprtega kroga do posebej opremljenih gledališč v Berlinu. Na olimpijskih igrah leta 1936 je bila uvedena tudi štafeta bakle, s katero se iz Grce prenaša olimpijski ogenj.

Na 129 tekmah je tekmovalo skoraj 4.000 športnikov. Na tekmovanju je nastopil ameriški **Jesse Owens**, ki je osvojil tri posamezne zlate medalje in četrtič v zmagoslavni ameriški relejni ekipi 4 × 100 metrov. Owens in njegovi soigralci so osvojili 12 zlatih medalj. Uspeh Owens in ostalih afroameriških atletov, ki so jih nacistični mediji imenovali „**črni pomočniki**“, je veljal za poseben udarec Hitlerjevemu arijskim idealom.

Nacionalna identiteta 1995

Invictus: Kako Nelson Mandela uporablja rugby za združitev Južne Afrike

- Bilo je leta 1994. Apartheid se je končal in Mandela je pravkar zmagal na prvih volitvah, na katerih so imeli črnci volilno pravico. Prevezel je predsedovanje državi, ki je bila močno razdeljena.
- Pred letom 1995 je bil Rugby igra, ki so jo igrali predvsem Afrikaners, potomci nizozemskih, nemških in francoskih naseljencev. Njihov ponos je bil. Črnci so imeli raje nogomet. Pravzaprav je bilo njihovo sovraštvo do Rugbyja, da so šli gledat tekmo samo zato, da bi podprli moštvo, ki je igralo nasproti Južne Afrike.

Ko je Nelson Mandela leta 1992 obiskal Barcelono na olimpijskih igrah, je spoznal pomen športa v družbi in kako lahko z njim doseže celotno družbo ne glede na njen družbeni sloj. Ko je izvedel, da je Južna Afrika prvič gostila Svetovno prvenstvo v ragbiju leta 1995, se je domislil drznosti — **uporabi Rugbyja za združitev Južne Afrike.**

„Springboki“, kot je znana Južnoafriška državna reprezentanca, so bili simbol bele moči. Vsi razen enega od njegovih igralcev so bili beli in njegovi oboževalci so bili beli in kritični do Mandele.

Leto pred začetkom svetovnega prvenstva je Mandela aktivirala napravo, da bi vse Južnoafričane, ne glede na barvo, navijala na „Springboks“. Sporočil je Françoisu Pienaarju, kapitanu Springboksov, svojo idejo in ga povabil na turnejo po državi, kjer je organiziral tečaj ragbija za črne otroke v najbolj prikrajšanih regijah v državi.

Poleg tega je dal kapitanu Pomladne knjige „Invictus“ pesem, ki jo je bral v letih zaporne kazni na otoku Robben. Odkrito je podprl ekipo in poslal jasno sporočilo, da morajo imeti Springboksi podporo ne le belcev, ampak vseh Južnoafričanov.

24. junija 1995 so „Springboksi“ premagali vse možnosti za zmago na turnirju Nova Zelandija. Tistega **dne so Springboki prenehali biti last Afrikanerjev in postali ponos Južne Afrike.** Leta 1995 je bil v ekipi le en črnc. Danes jih je veliko, vključno s kapitanom Siya Kolisi.

Olimpijski projekt Mehika 1968 za človekove pravice

Smith in Carlos, ki sta osvojila zlato in bronasto medaljo, sta se strinjala, da bosta svoje medalje izkoristila kot priložnost, da poudarita družbene probleme, ki so takrat vladali v Združenih državah Amerike. Rasne napetosti so bile na vrhuncu, gibanje za **državlanske pravice** pa se je umaknilo **gibanju črne sile**. Afroameričani, kot sta Smith in Carlos, so bili razočarani nad tem, kar so videli kot pasivno naravo gibanja za državljanske pravice. Iskali so aktivne oblike protestov in zagovarjali rasni ponos, črn nacionalizem in dramatične akcije, ne pa postopne spremembe. Skupina je olimpijskih iger videla kot priložnost za boljše ravnanje s črnimi športniki in črnci po vsem svetu.

Smith in Carlos sta se odločila, da se pojavita na odru s simboli protesta in moči: črno noga brez čevljev, da bi pritegnili pozornost na črno revščino, kroglice za protest proti linču, in dvignjene, črno-krive pesti, ki predstavljajo njihovo solidarnost in podporo s črnci in zatiranimi ljudmi po vsem svetu.

Tudi tretji človek na odru, Peter Norman, je postal del protesta, čeprav na manj neposreden način. Ni dvignil pesti, vendar je s tem, ko je nosil olimpijski projekt za človekove pravice, jasno pokazal svoje stališče.

Tommie Smith (centro) y John Carlos (dcha.) con el puño alzado en los juegos de México en 1968. (TERCEROS)

Sezona NBA se ponovno začne s priklanjanjem „Črna življenja štejejo“

Vsak igralec lige NBA je med himno pokleknil in nosil majice „Black Lives Matter“.

Po smrti Georgea Floyda in Breonne Taylor so bili igralci NBA in drugi športniki glasni v svojih pozivih k socialni pravičnosti, kjer je v Amerika še vedno prisoten rasizem in je smrt črnih Američanov v rokah policije.

To ni prvič, da je nekdanji igralec lige NFL Colin Kaepernick, ki je začel klečati med državno himno pred začetkom NFL tekme leta 2016, žrtvoval svojo kariero, da bi opozoril na nepravične smrti črnih Američanov.

Razsežnost spolov

Charlotte Cooper
Prvi olimpijski prvak 1900

Alice trener
1948 Prvi afroameriški olimpijski prvak

Kathrine Switzer
1967 Prvi maratonski tekač

Lusia Harris
1977 Prvi NBA igralec

Edurne Pasaban
2010 Prva do leta 14 „8000“

Serena Williams
2016 39 Grand Slams

Ada Hegerberg
2018 Prva zlata krogla

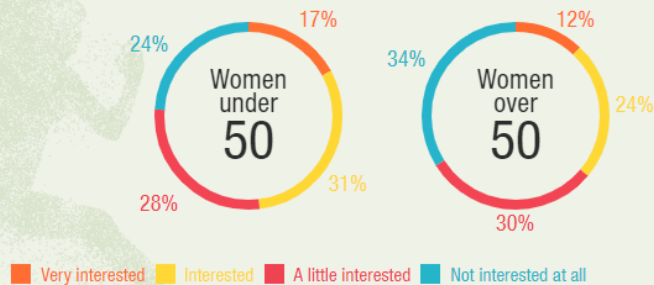
Mednarodna listina o fizični vzgoji, telesni dejavnosti in športu potrjuje, da je „enaka priložnost za vključevanje in sodelovanje sodelovanje na vseh ravneh nadzora in odločanja v telesni vzgoji, telesni aktivnosti in športu, bodisi za rekreacijo, promocijo zdravja ali visoko zmogljivost v športu, pravica vsakega dekleta in vsake ženske, ki jo je treba aktivno uveljavljati“.

Programi Unesca za telesno vzgojo in šport si prizadevajo za vključevanje enakosti spolov, ki jo je mogoče strukturirati na tri glavne vrste ukrepov:

- 1.Uveljavljati pravico deklet in žensk do sodelovanja pri telesni vzgoji, telesni aktivnosti in športu na vseh ravneh;**
- 2.Zaščititi udeležena dekleta in ženske pred nadlegovanjem, kršitvami in zlorabami;**
- 3.Uporabo športa za spodbujanje enakosti spolov ter krepitev vloge deklet in žensk;**

% OF WOMEN'S INTEREST IN SPORT ACROSS TWO GENERATIONS

"The existence of sportswomen has only grown since then, and the gap between men and women in terms of interest in sport has narrowed considerably over the last fifty years"

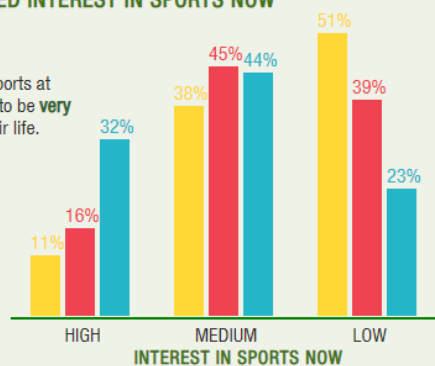

THE PARTICIPATION IN SPORTS AT SCHOOL ON WOMEN'S SUSTAINED INTEREST IN SPORTS NOW

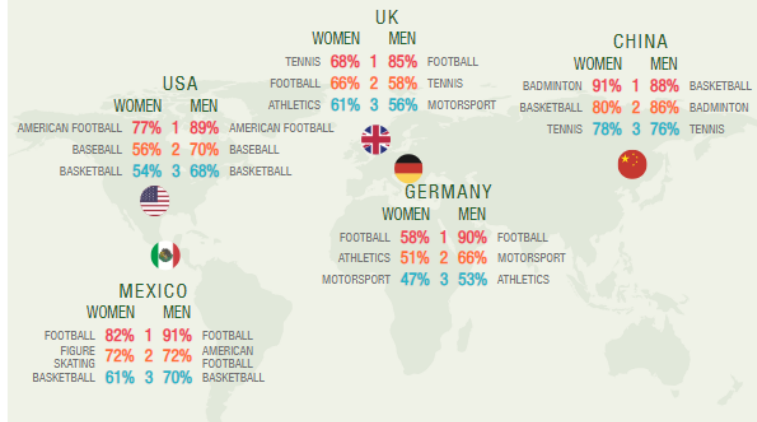
Women who participated a lot in sports at school are **three times** more likely to be **very interested** in sports throughout their life.

LEVEL OF PARTICIPATION IN SCHOOL IN %

None
Some
A lot

% OF MEN AND WOMEN WHO SOMETIMES OR REGULARLY WATCH SPECIFIC SPORTS ON TV DURING THEIR RESPECTIVE ON-SEASONS

Šport in trženje

Euromerica's Sport Marketing, prestižno podjetje za trženje športa je pripravilo zanimivo globalno poročilo 42-ih držav. Analizirali so oglase v katerih so se pojavljali športniki.

Glede na to poročilo se gledalci oglasov v katerih sodelujejo športniki, v primerjavi s tistimi, kjer športnih zvezd ni, bolj spominjajo.

Kar zadeva zaupanje, ki ga ta sporočila ustvarjajo v različnih medijih, poročilo postavlja internet pred televizijo in sicer v razmerju 61 odstotkov v primerjavi s 24 odstotki. Tiskani mediji so na tretjem mestu s 15 odstotki.

Oglaševanje, ki ima podobo povezano s športnikom, uspe bolj motivirati potrošnika, ki se na ta način tudi bolj enači s športno zvezdo. Kar 77 odstotkov vprašanih je dejalo, da na ta način lažje razumejo sporočilo in hitro odločitev ali je ta oglaš zanj relevanten ali ne.

Študija je razdeljena med 12 vrst oglaševalskih kampanj. Od tistih, ki se izdajajo v tradicionalnih formatih, kot so radio, televizija in tiskani medij, do digitalnega marketinga.

Poročilo poudarja, da so športniki, ki se najbolj pogosto pojavljajo v kampanjah ali komercialnih akcijah, naslednji: David Beckham, Kobe Bryant, Rafael Nadal, Neymar J. R., Cristiano Ronaldo, Leo Messi, Michael Jordan, Pep Guardiola, Roger Federer, Tiger Woods in Usain Bolt. Vsi ti so namreč velike zvezde, poznane po vsem svetu.

Študija tudi podrobno opisuje, kako to oglaševanje vpliva na naše odločitve o nakupu. 94 odstotkov tistih, ki so sodelovali v anketah, je izrazilo priporočila o izdelkih za družino in prijatelje.

Šport in zbiranje sredstev

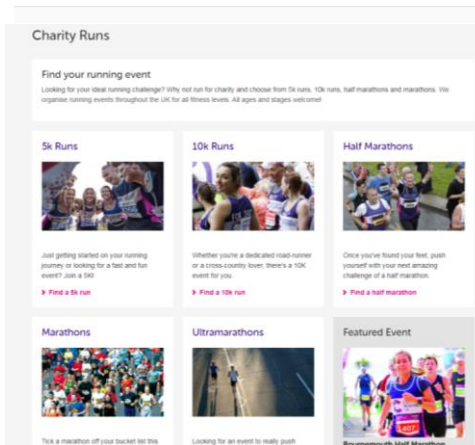
Obstaja nekaj stvari, ki lahko združijo skupnost ljudi. Med njimi izstopa sodelovanje v športu.

Športni dogodki so velika priložnost za zbiranje denarja za različne namene: znanstvene raziskave, žrtve prometnih nesreč, zdravstvene težave...

CANCER
RESEARCH
UK

Together we will beat cancer

Tvoja tek lahko prispeva v dobrodelni namen:

Dobrodelno delovanje služi namenu

Motivira za usposabljanje

Osebnih razlogov

Podpora v okolici dogodka

Si del „družine“: *Med dobrodelnimi tekači obstaja globok občutek za tovarštvo.*

Ugodnosti pomoči kot darilo

Pomoč pri ozaveščanju

Vir: Fundacija Reallbuzz

Pri dobrem športnem udejstvovanju ne gre za sodelovanje in igranje igre po svojih pravilih in predpisih, pač pa predvsem za spoštovanje nasprotnikov ki pri športu sodelujejo. Slednje pomeni med drugim tudi pošteno igro, disciplino, priznavanje potrebe po timskem delu in zadovoljstvu, tudi v primeru poraza. Preprost stisk rok na koncu teniške tekme, ali kot pomoč padlim športnikom sredi šprinta in podobno, je izraz Pravega športnega vedenja, s katerim nas športniki vedno znova razveselijo.

Primer španskega triatlonca, ki se je ustavil na ciljni črti in dovolil, da se je njegov britanski tekmeč, ki je na poti napačno zavil, približal koncu in osvojil bronasto medaljo, je ponovno potrdil naše prepričanje v pravo športno vedenje.

Incident se je zgodil v zadnjih fazah Santander Triatlona leta 2020 v Barceloni v Španiji in prikazuje španskega triatlonca Diego Mentrída, ki zaostaja za britanskim tekmečem Jamesom Teagleom na zadnjem delu triatlona.

Teagle je narobe zavil, kar je Mentrídi omogočilo, da je vodil le nekaj metrov stran od ciljne črte.

Španec se je ozrl nazaj in opazil Britovo napako, se ustavil tik pred ciljno črto in tako pustil tekmeču mimo. Mentrída se je obrnil, da bi pozdravil Teagla, ko je tekel mimo. Na ciljni črti sta se celo rokovala, kar je pridalo športnemu dogodku posebej cenjen čar.

Ključne besede

Zbiranje sredstev

Okrepiti lokalna gospodarstva

Razvoj mesta

Aktivni otrocinacionalna identiteta

Vrednote: spoštovanje, odgovornost, zavzetost in predanost

Pritiski in omejitve, ki jih nalaga delo

Naučite se zmagati in prepoznati poraz

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

